

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh (06) 433 5700
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**ANNA TOIVO
HUOMISEEN
HERÄTTÄJÄJUHLAT**

 Seinäjoella 14.-16.7.2023

**lauantai 15.7.2023
iltaseurat klo 18.30
Anna Simojoki**

Kiltit lapset eivät vaadi mitään: kiltit lapset eivät saa mitään.

Noin sanoi Saksan valtakunnankansleri Otto von Bismarck vuonna 1885.

Bismarckin lausahdus osui silmiini Helsingin Sanomista. Lehdessä pohdittiin niin sanottua reaalipolitiikkaa. Reaalipolitiikassa sopeudutaan kulloiseenkin tilanteeseen piittamatta moraalista tai aatteista. Voimapolitiikkaa siis, pahimmillaan verta ja rautaa.

Kiltit lapset eivät vaadi mitään: kiltit lapset eivät saa mitään.

Kiltteys ei tosiaankaan ohjannut Bismarckia, kun hän kävi sotaan tai painosti saksalaisia ruhtinaskuntia yhdistymään. Lopputulos oli vaikuttava: Saksan keisarikunta.

Bismarckin näkökulmasta kiltteys ei kannata ainakaan politiikassa. Mutta entä arjessa?

Kun olin lapsi, opin, että täytyy olla sovinnollinen ja ystävällinen.

Opin, että kunnon ihminen auttaa ja kunnioittaa muita. Hän ei vastaa vihaan vihalla, vaan hillitsee mielipahansa ja pyrkii ymmärtämään toisten motiiveja. Kunnon ihminen pyrkii hyvään.

Samankaltaista viestiä sain monelta taholta. Niin kiltteydestä tuli minulle tärkeä arvo.

Kiltit lapset eivät vaadi mitään: kiltit lapset eivät saa mitään. Sitaatti on liki 140 vuotta vanha. En tiedä, mihin kaikkeen Bismarck katsoi ajatuksensa sopivan, yksilöihin vai yhteisöihin.

Voiko yksilön kiltteyttä edes verrata yhteisöjen tai valtioiden sovinnollisuuteen? Sikäli voi, että sovinnollisuus toteutuu varsinkin suhteessa muihin ihmisiin ja ihmisryhmiin.

On esimerkiksi selvää, että Eurooppa on viime vuosikymmeninä tehnyt virheitä suhtautumisessaan Venäjään. Euroopassa painotettiin yhteistyötä. Kun Venäjä ei noudattanutkkaan samoja pelisääntöjä, kävi huonosti, ja nyt ukrainalaiset maksavat kovaa hintaa. Eivätkä vain ukrainalaiset, vaan myös monet venäläiset.

Bismarck saattaisi puuskahtaa, että minähän varoitin! Sinisilmäinen sopuisuus ei kannata.

Mitä tiede sanoo kiltteydestä? Tutkimusten mukaan kiltteys kannattaa, sillä se lisää sekä kiltin että hänen lähipiirinsä hyvinvointia. Tieteessä kiltteys tarkoittaa sovinnollisuutta ja kunnioitusta sekä kykyä toimia rakentavasti ja empaattisesti.

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh (06) 433 5700
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**ANNA TOIVO
HUOMISEEN
HERÄTTÄJÄJUHLAT**

 Seinäjoella 14.-16.7.2023

Myös hollantilainen tietokirjailija Rutger Bregman liputtaa kiltteyden puolesta. Kirjassaan Hyvän historia Bregman arvioi, että useimmat ihmiset ovat kunnollisia ja haluavat toimia ystävällisesti. Bregmanin mukaan ihminen ei ole ensisijaisesti vaistojensa ohjaama itsekäs eläin, vaikka näin on vuosituhansia ajateltu.

No, huudahtaa kirjan lukija, entä konnuudet ja kaltoinkohtelut? Entä kansanmurhat, ilmastonmuutos tai sodat, jotka ajavat ihmisiä kodeistaan?

Näin Bregman vastaa: Vaikka kauheuksia tapahtuukin, kiltteys kuuluu ihmislajin supervoimiin. Se auttaa ihmiskuntaa kehittymään. Bregman korostaa kiltteyden merkitystä ihmislajille. Hän arvioi, että mitä kiltimpiä ja yhteisöllisempiä me olemme, sitä fiksumpia meistä lajina tulee. Yhden ihmisyksilön kiltteys ei tee kesää, mutta joukossa on voimaa.

Tämä on tärkeä huomio. Jos olen kiltti kaverilleni, kaverini hyötyy. Jos työyhteisöni on ryhmänä kiltti, vaikutus laajenee. Tuskin Herättäjäjuhliakaan olisi ilman kiltteyttä. Sopuisuutta tarvitaan niin juhlien suunnittelussa, juhlakentän rakentamisessa kuin ruuan jonottamisessakin.

Olen miettinyt suhdettani lapsuuteni ihmisihanteeseen. Siihen kunnan ihmiseen, joka on avulias, sovinnollinen ja myötätuntoinen. Kunnioittaa muita, eikä menetä malttiaan.

Nykyään ymmärrän, että ei tällaista ihannetta kukaan tarkoittanut kaikenkattavaksi elämänohjeeksi. Minulle on silti aiheuttanut pulmia itsehillinnän ja kiltteyden yhdistäminen.

Itsehillintä on hyvä taito, ja usein on viisasta jättää kimpaantumatta. Ystävällisyyteen pyrkivä ihminen saattaa kuitenkin sallia muiden huonoa käytöstä. Raamatusta tutun rakkauden kaksoiskäskyn lopussa sanotaan "rakasta lähimmäistäsi kuten itseäsi". Pahoin pelkään, että loputonta kiltteyttä painottava ihminen sivuuttaa käskystä osan. Myös itseään pitää arvostaa ja puolustaa, ei ainoastaan muita.

Olen myös pohtinut, milloin on hyvä tyystin hylätä sovinnollisuus.

Tarkoitan olosuhteita, joissa havaitsee vääryyden, jota ei ystävällisyydellä voi estää. Sellaisissa tilanteissa ei ole oikein pysytellä hiljaa. Yksilöiden ja ihmisryhmien välinpitämättömyys tai pelokkuus ovat mahdollistaneet historiassa monia kataluuksia.

Arjessa sovinnollisuudesta tinkiminen tarkoittaa usein rajojen asettamista. Kaikki vanhemmat tietävät, että lasten pitää syödä säännöllisesti ja nukkua tarpeeksi, vaikka he eivät haluaisikaan. Työpaikalla ei saa jatkuvasti mollata muita. Rajan asettaminen on oikein, vaikka se tuntuisi kurjalta tai johtaisi sanaharkkaan.

Kiltteys on siis hyvä pyrkimys, mutta aina se ei toimi. Se ei liioin yksinään riitä ohjenuoraksi. Ihminen tarvitsee myös ainakin oikeudentuntoa, rohkeutta ja rehellisyyttä — sekä armollisuutta.

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh (06) 433 5700
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

**ANNA TOIVO
HUOMISEEN
HERÄTTÄJÄJUHLAT**

 Seinäjoella 14.-16.7.2023

Sillä oli kunnon ihmisen ihanne millainen hyvänsä, aina ei voi onnistua.

Kauan sitten menin haastattelemaan elokuvaohjaaja Klaus Häröä. Haastattelun aikana Härö kuvasi elämänsä näin: Aamuisin herään ja päätän toimia koko päivän oikein ja tehdä vain hyvää. Yleensä ei mene tuntiakaan ennen kuin epäonnistun. Seuraavana aamuna yritän uudestaan.

Olen puheessani sanonut, että kiltteyttä voi pitää supervoimana. Olen myös pohtinut, saattoiko Otto von Bismarck olla oikeassa sanoessaan, että "kiltit lapset eivät vaadi mitään: kiltit lapset eivät saa mitään".

Sulkevatko nämä näkemykset toisensa pois?

Kun tyttäreni oli pieni, hänellä oli tapana pyytää juttukaveriaan valitsemaan kahdesta vaihtoehdosta. Jos pitäisi joka päivä syödä vain makaronilaatikkoa tai vain suklaakakkua, kumpaa söisit? Olisitko mieluummin mansikka vai koppakuoriainen? Kumman ottaisit, ponin vai papukaijan?

Tyttö ei kelpuuttanut kompromisseja. Oli vastattava joko tuo tai se toinen. Joko kesämekko tai saappaat, ei koskaan molemmat.

Onneksi kiltteys ei ole "joko tai" vaan "sekä että". Maailmassa tapahtuu paha, eikä meidän kannata olla sinisilmäisiä tai helposti poljettavia, mutta me voimme silti edistää yhteistyötä. Me voimme yrittää olla riittävän kilttejä toisillemme. Me voimme valita, että me yritämme. Ja kun me mokaamme, me voimme yrittää uudestaan.